ISSN 2029-1701

Mokslinių straipsnių rinkinys
VISUOMENĖS SAUGUMAS IR VIEŠOJI TVARKA
PUBLIC SECURITY AND PUBLIC ORDER
2011 (5) Scientific articles

RIKIUOTĖS SVARBA VALSTYBĖS SIENOS APSAUGOS TARNYBOJE

Rolandas Nagrockas

Mykolo Romerio universiteto Viešojo saugumo fakulteto Valstybės sienos apsaugos katedra
V. Putvinskio g. 70, LT– 44211 Kaunas
Telefonas (8~37) 30 36 69
E.l. paštas: r.nagrockas@mruni.eu

Santrauka. Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie LR VRM (toliau – VSAT) pareigūnų tarpusavio santykius reglamentuoja Rikiuotės ir ceremonijų statutas. Rikiuotės svarba VSAT nebuvo plačiai analizuojama, nors susirūpinimas visuomet iškyla pradedant ruoštis ceremonijoms. Straipsnyje analizuojamas VSAT pareigūnų požiūris į rikiuotės naudojamą kasdieninėje tarnyboje, aiškinamasi dalyvavimo ceremonijose reikalingumo tendencija.

Pagrindinės sąvokos: rikiuotė, rikiuotė pratimai, rikiuotės mokymas, pareigūnai, tarnyba.

ĮVADAS

Kiekviena organizacija turi savo vidinę struktūrą, vidaus tvarkos taisykles, bei priemones nustatytai tvarkai palaikyti. Tam tikrų organizacijų, kaip kariuomenės, vidaus reikalų sistemos padalinių bendravimas vyksta pagal atskiras, civiliniame gyvenime nenaudojamas bendravimo taisykles. Dažniausiai reglamentuojantis, šių organizacijų narių tarpusavio santykius yra rikiuotės ir ceremonijų taisyklės.

Pareigūnai statuto nuostatomis vadovaujasi tiek, kiek tai būtina rikiuotėms ir ceremonijoms vykdyti. Pareigūnai, dirbantys pamainomis, statuto nuostatomis gali vadovautis tarnybos metu pagal vidaus reikalų centrinių įstaigų vadovų nustatytą tvarką.[1]

Rikiuotė – sudėtinė vidaus tarnybos padalinių kovinio ir profesinio rengimo dalis. Ji ugdo pareigūnų dėmesį, kolektyviškumą, ištvermę ir drausmę, tobulina jų gebėjimą valdyti savo kūną ir darniai veikti padalinio, vieneto sudėtyje. Tai ko gero, viena iš geriausių drausmės, tvarkos, vieningumo ugdymo priemonių.[2]

RIKIUOTĖS TAIKYMO VSAT TEISINIS PAGRINDAS

Lietuvos Respublikoje yra vienas pagrindinis teisės aktas, kuris reglamentuoja visų statutinių įstaigų rikiuotės reikalavimus bei taisykles. Statutas buvo patvirtintas Vidaus reikalų ministro Raimondo Šukio įsakymu Nr. 1V-355 2006 metais rugsėjo 7 dieną Vilniuje. Statutą

[1] Lietuvos Respublikos Vidaus reikalų statutinių įstaigų rikiuotės ir ceremonijų statutas. Vidaus reikalų ministro įsakymas Nr. 1V-355 2006-09-07. Vilnius.
[2] R. Nagrockas. Rikiuotės pratimų mokymo metodika.-Vilnius:LTU,2004.

patogu naudoti kaip pagalbinę medžiagą tarnyboje, kaip atmintinę ir kaip mokomąją medžiaga studentams bei kursantams.

Statutas susideda iš trijų pagrindinių skyrių:

1. Bendrosios nuostatos.

Šis skyrius ypatingas tuo, kad jame yra pateiktos sąvokos, kurios bus naudojamos toliau visame statute. Statuto reikšmė ir paskirtis.

2. Vidaus reikalų statutinių įstaigų pareigūnų rikiuotės.

Šiame skyriuje rašoma apie pareigūnų pareigas rikiuotėje ir pačios rikiuotės struktūrą. Nustatyta, kaip turi elgtis rikiuotėje stovintis pareigūnas, kaip taisyklingai bei suprantamai turi komanduoti rikiuotės vadas, pagarbos atidavimas, raportavimas, prisistatymo tvarka, tai dalykai kuriuos VSAT pareigūnai naudoja ne tik rikiuotės metu, bet ir kasdieninėje tarnyboje.

Nustatyti rikiuotės veiksmai su ginklu, kardu ir Lietuvos Respublikos vėliava – rečiau naudojami VSAT.

3. Ceremonijos.

Tai yra skyrius, kurį VSAT pareigūnai naudoja itin retai. Jame numatyta parado rikiuotė, priesaikos davimas, saliutavimo ceremonija, vėliavos įteikimas, rikiuotės apžiūra, profesijos dienos minėjimas, laidotuvių ir jūrinis ceremonialai.

Lietuvos Respublikos Vidaus reikalų statutinių įstaigų rikiuotės ir ceremonijų statutas yra vienas iš teisės aktų, kuriame nėra vietos improvizacijai. Statuto nuostatai yra griežtai apibrėžti taisyklių ir reikalavimo rėmais, taip pat nėra veiksmų pasirinkimo įvairovės. Tai užtikrina rikiuotės veiksmų vienodumą. bei tinkamą įvaizdį. Rikiuotės naudojimas VSAT yra labai geras drausmės ir ištvermės ugdymas.

Mokymo įstaigos, kurios rengia būsimuosius pasieniečius į studijų procesą yra įtraukę rikiuotės mokymą. Rikiuotės mokymas yra apibrėžtas Pasieniečio rengimo standarte (toliau – Standartas).

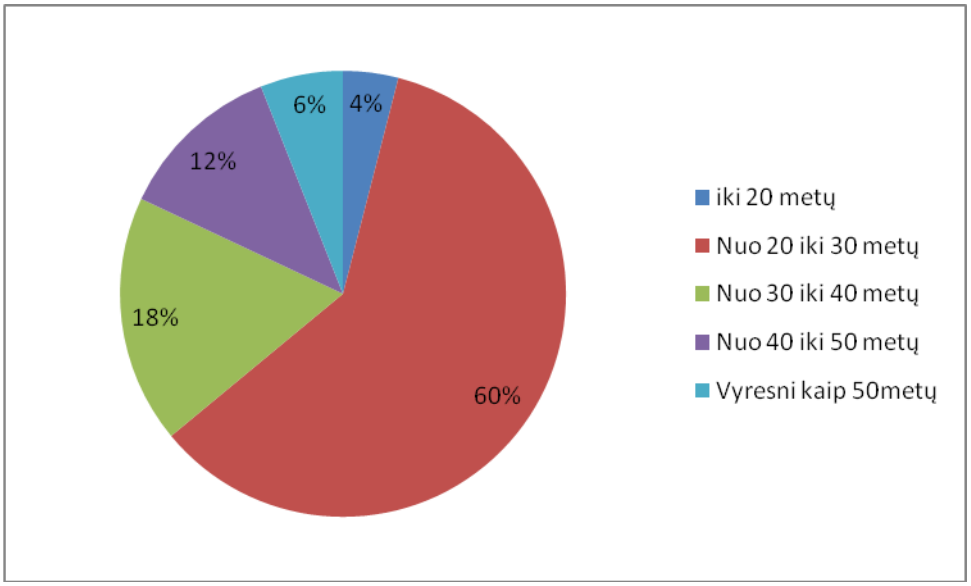
Standartas parengtas atsižvelgiant į darbo rinkos pokyčius, Standarto rengimo darbo grupės atliktus kvalifikacijų tyrimo rezultatus ir remiantis kitų šalių patirtimi. Standartas – pagrindas trečiojo profesinio išsilavinimo lygio mokymo programai rengti[3]. Asmuo, baigęs Standarto reglamentuojamą pasieniečio mokymo programą, turi mokėti atlikti rikiuotės veiksmus.

[3] LR švietimo ir mokslo ministro ir LR socialinės apsaugos ir darbo ministro 2007-10- 8 d. įsakymas Nr. ISAK-1970/A1-279 dėl „Pasieniečių rengimo standarto patvirtinimo.“

RIKIUOTĖS TAIKYMO VSAT TYRIMAS

Naudojant anketavimo metodą buvo apklausta 100 pareigūnų iš įvairių VSAT padalinių. Tyrimo tikslas išsiaiškinti rikiuotės svarbą kasdieninėje pasieniečio tarnyboje.

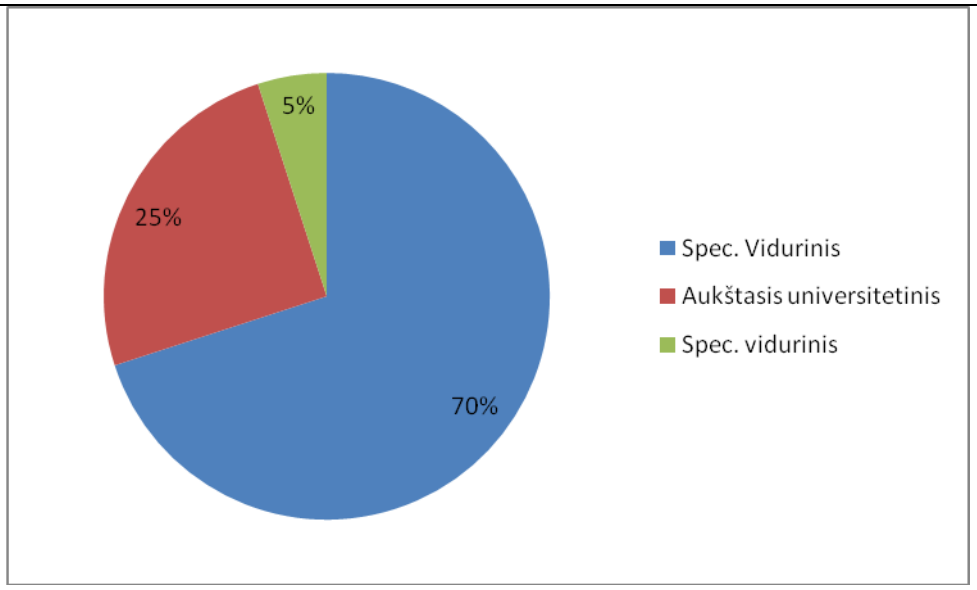
Apklausoje dalyvavo skirtingo amžiaus pareigūnai (1 pav.)

1 pav. Pareigūnų amžius

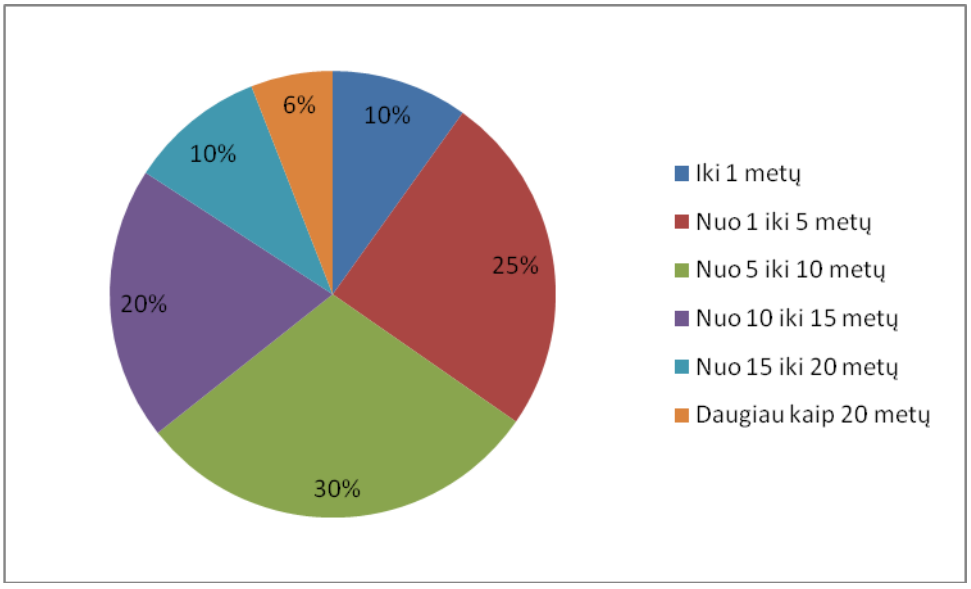
Apklausoje dalyvavo 18 % pareigūnų, kurių amžius nuo 30 iki 40 metų, nuo 40 iki 50 metų 12%, o vyresnių kaip 50 metų 6% respondentų. Iki 20 metų amžiaus dalyvavo tik 4 % respondentų. Daugiausia 60% pareigūnų, kurių amžiaus intervalas nuo 20 iki 30 metų, tad šiame darbe vyraus (20-30) metų pareigūnų nuomonė.

2 paveikslėlyje pavaizduotas pareigūnų išsilavinimas, rodo, kad didžioji dauguma pareigūnų turi specialųjį vidurinį išsilavinimą, net 70% respondentų. Aukštąjį universitetinį išsilavinimą turi 25%, kas yra žymiai daugiau nei 5% aukštąjį neuniversitetinį išsilavinimą turintys respondentai.

2 pav. Pareigūnų išsilavinimas

Pareigūnų darbo stažas yra pateiktas 3 paveikslėlyje. Jame matyti, kad dauguma respondentų VSAT sistemoje dirba nuo 5 iki 10 metų. Jų net 30%, kiek mažiau 25% nuo 1 iki 5 metų dirbantys pareigūnai.

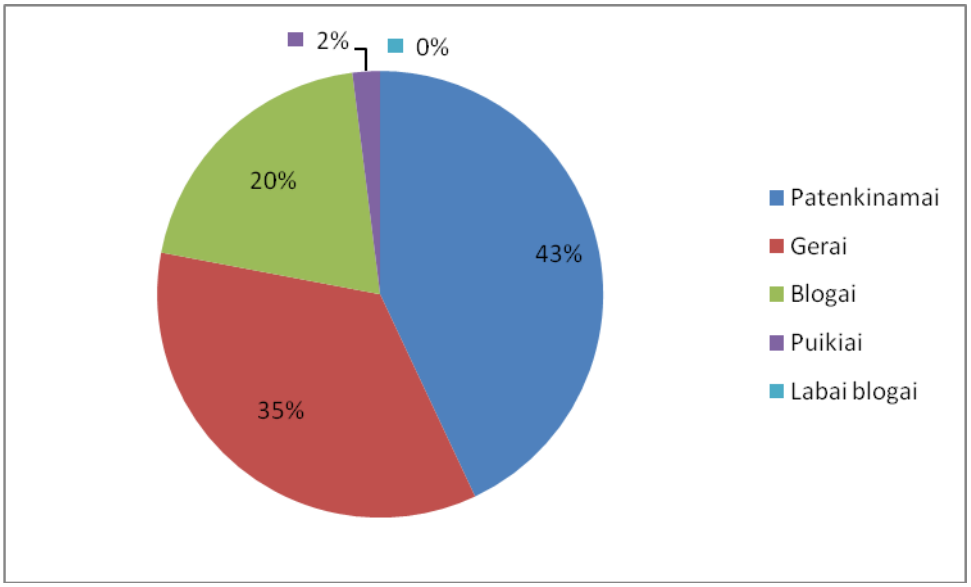

3 pav. Pareigūnų stažas

Nuo 10 iki 15 metų dirbančių pareigūnų dalyvavusių apklausoje buvo 20%, po 10% pasidalino respondentai dirbantis VSAT iki 1 metų ir nuo 15 iki 20 metų. 5% sudaro pareigūnai kurie dirba daugiau kaip 20 metų.

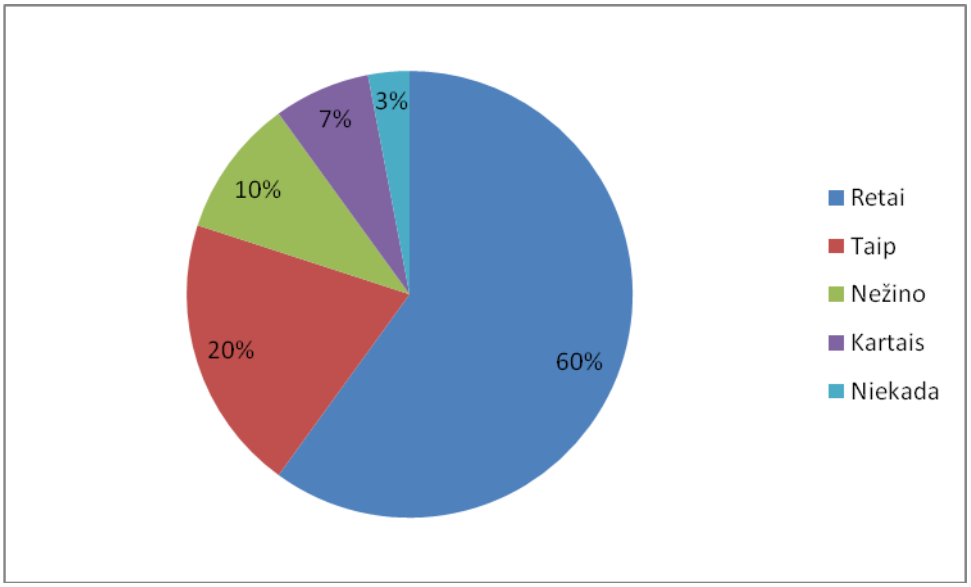
Kaip pareigūnai patys vertina savo rikiuotės žinias yra pateikta 4 paveikslėlyje. Rezultatas neturėtų labai liūdinti, nes nei vienas iš respondentų nemano, jog jo žinios yra labai blogos. Kita

vertus tik 2% savo žinias vertino puikiai. 20% pareigūnų mano, jog blogai išmano rikiuotę. 35% respondentų vertino gerai ir dauguma 43% respondentų teigė, kad patenkinamai.

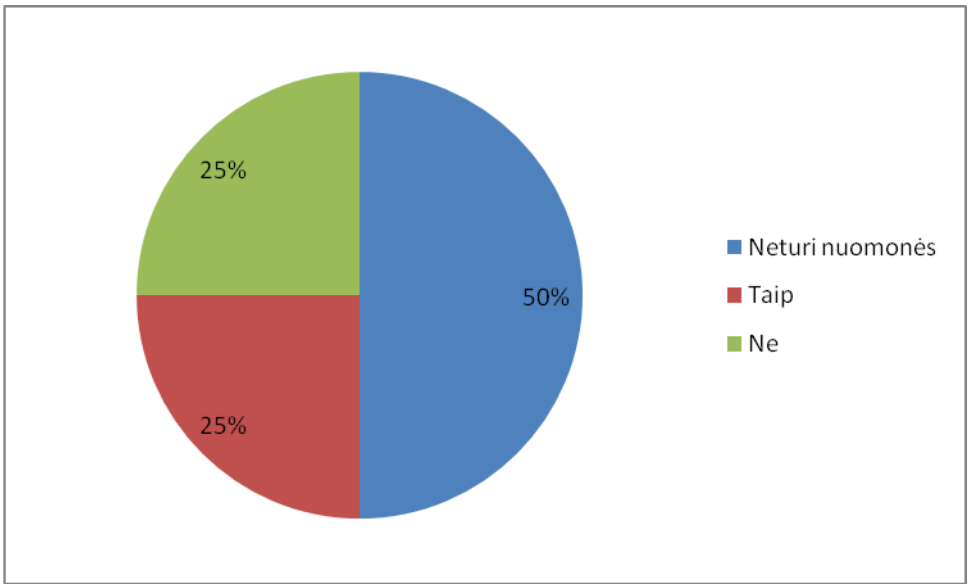
4 pav. Rikiuotės žinių vertinimas

Apklausus pareigūnus ar jų padaliniuose yra vykdomi rikiuotės užsiėmimai paaiškėjo, kad didžioji dauguma, net 60% pripažįsta, kad tai būna retai, 20% atsakė, kad vykdomi. 10% pareigūnų nežino ar jų padalinyje vykdomi tokio pobūdžio užsiėmimai, 7% – kartais, 3% – teigė, kad rikiuotės pratybų niekada nebuvo vykdoma (5 pav.).

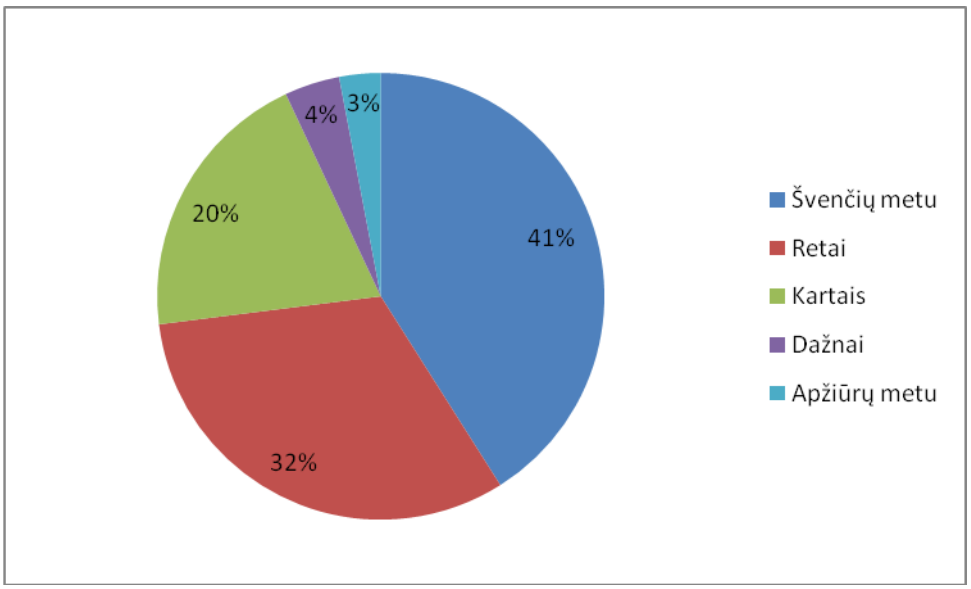
5 pav. Rikiuotės pratybų vykdymas

Apklausus pareigūnus ar reikia tobulinti pareigūnų rikiuotės žinias ir įgūdžius, pusė – 50% visų apklaustųjų šiuo klausimu neturi nuomonės. Po lygiai, 25% pasiskirstė nuomonė tarp respondentų, kurie mano, kad pareigūnų rikiuotės žinias tobulinti reikia ir nereikia. (6 pav.).

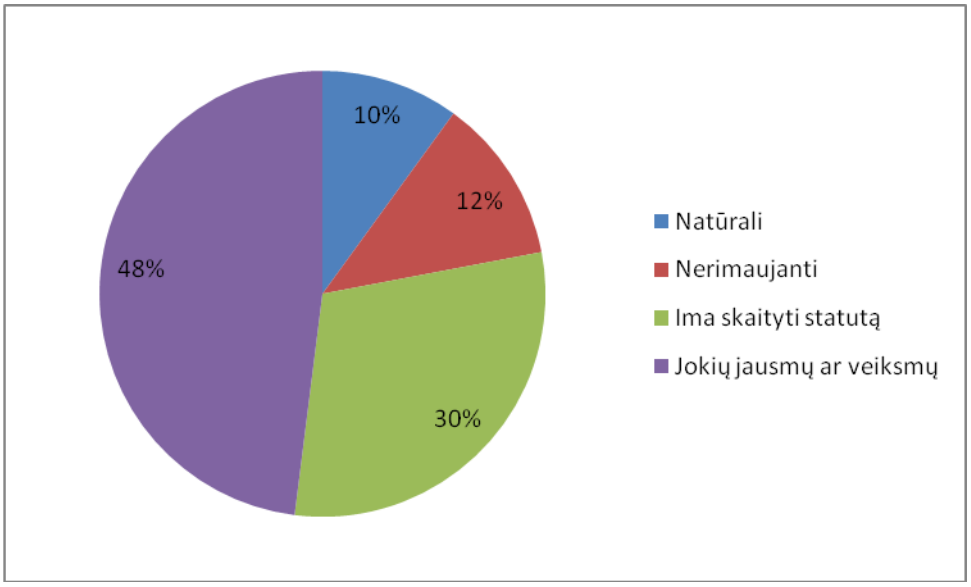
6 pav. Rikiuotės žinių ir įgūdžių tobulinimas

Apklausus pareigūnus apie rikiuotė svarbą ir taikymą tarnyboje, beveik pusė 41% respondentų teigė, kad rikiuotė yra svarbi, nes dalyvauja rikiuotėje per valstybines šventes, 32% rikiuotėje dalyvauja retai, kartais – 20%, dažnai – 4%, padalinio patikrinimo metu – 2%, o niekada nedalyvavusių rikiuotėje pareigūnų nebuvo (7 pav.).

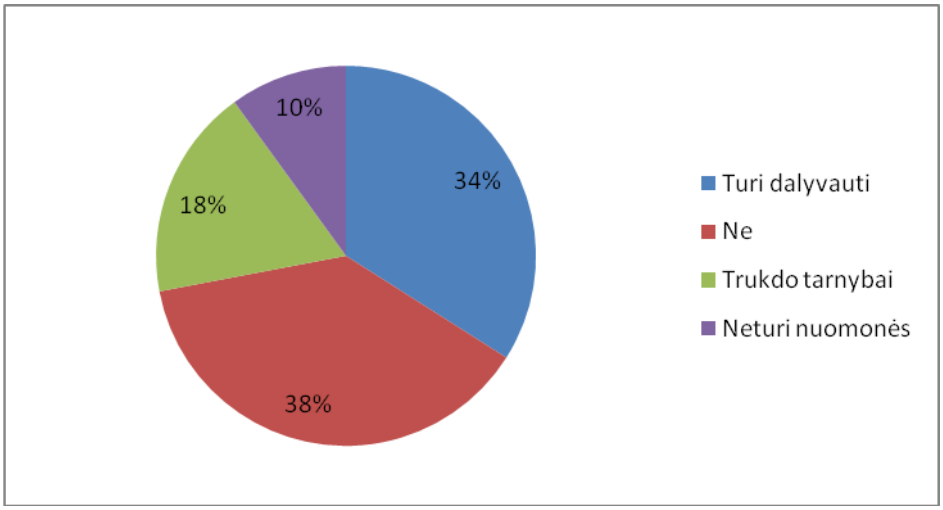
7 pav. Rikiuotės taikymas

Apklausus pareigūnus, kaip elgęsi, kai reikia pademonstruoti rikiuotės pratimus, tik 10% atsakė, kad elgęsi natūraliai, nes dažnai tenka būti rikiuotėje ir žygiuoti, o 12% sutrinka, pradeda nervintis, nerimauti, nes nieko nežino, 30% respondentų skaito Rikiuotės ir ceremonijų statutą ir dauguma net 48% nerūpi koks bus jų ir visos VSAT įvaizdis dalyvaujant rikiuotėje (8 pav.).

8 pav. Pareigūnų elgesys

Apklausus pareigūnus ar turi jie dalyvauti Valstybinės reikšmės iškilminguose ceremonijose 34% respondentų mano, kad VSAT pareigūnai turi dalyvauti, nes VSAT yra svarbus valstybinis padalinys. Tuo tarpu 38% mano, kad neturi, nes VSAT pareigūnų rikiuotė labai skiriasi nuo kariuomenės drausmingos rikiuotės. Kiti 18% mano, kad tai trukdo tiesioginėms pareigoms ir 10% respondentų neturi nuomonės (9 pav.).

9 pav. Dalyvavimas ceremonijose

IŠVADOS

Rikiuotės taikymas VSAT griežtai reglamentuotas Lietuvos Respublikos Vidaus reikalų statutinių įstaigų rikiuotės ir ceremonijų statutu.

Daugumos pareigūnų požiūris į rikiuotės naudojimą VSAT patenkinamas.

Nustatyta tendencija, kad VSAT pareigūnams rikiuotė yra ne pirminio svarbumo tarnybos dalis, t. y daugumai nerūpi koks bus jų ir visos VSAT įvaizdis dalyvaujant rikiuotėje.

LITERATŪRA

1. Lietuvos Respublikos Vidaus reikalų statutinių įstaigų rikiuotės ir ceremonijų statutas. Vidaus reikalų ministro įsakymas Nr. 1V-355 2006-09-07. Vilnius.
2. LR švietimo ir mokslo ministro ir LR socialinės apsaugos ir darbo ministro 2007-10- 8 d. įsakymas Nr. ISAK-1970/A1-279 dėl „Pasieniečių rengimo standarto patvirtinimo.“
3. R. Nagrockas. Rikiuotės pratimų mokymo metodika.-Vilnius:LTU,2004.
4. E. Kisinas. Kario ugdymas. Lietuvos karo akademija. V., 2000.
5. A. Smetona. Karybos žodynas. Lietuvos karo akademija. V., 1995.
6. Karinio rengimo programa. Patvirtinta MRU VSF tarybos nutarimu Nr.1VS-6. Suderinta MRU VSF VSAK 2008-06-16 susirinkimo protokolu Nr. 1VSAK-5.

STANDING FORMATIONS IN THE STATE BORDER GUARD SERVICE

Rolandas Nagrockas*
Mykolas Romeris University

S u m m a r y

State Border Guard Service LR Ministry of Internal Affairs (further - SBGS) governed by the and ceremonies of the statute. The importance of has not been widely analyzed, there is always some concern about the start of preparations for ceremonies. The article analyzes the SBGS officers approach of the formations used in daily service, examines of necessity participation in the ceremonies, necessity of a trend.

Keywords: Standing formations, standing formation`s exercises, standing formation`s training, officers, Authority.

Rolandas Nagrockas*, MRU viešojo saugumo fakultetas, Valstybės sienos apsaugos katedra,lektorius. Mokslinių tyrimų kryptis: visuomenės saugumas.
Rolandas Nagrockas*, Mykolas Romeris University, Faculty of Public security, Department of State Border Guard Security, lektor. Research interests: public security.